

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr. KN2026/00215
Vårt dnr R-2026-11

Malmö den 16 juni 2026

REMISSVAR

Remittering av skrivelse Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning.

Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar.

1. Sammanfattning

- Avfall Sverige ser två centrala tolkningsproblem i den föreslagna definitionen i 9 kap. 2 b § miljöbalken. För det första innebär uppdelningen att dagvatten inom tätbebyggelse undantas medan dagvatten utanför tätbebyggelse kan omfattas, vilket framstår som omotiverat då bedömningen i stället bör utgå från verksamhetens karaktär. För det andra är begreppet "lokaler" otydligt och riskerar att exkludera verksamheter utan byggnader, såsom återvinningscentraler och deponier. Avfall Sverige föreslår därför att begreppet "områden" används i stället, i linje med befintlig definition i NFS 2016:6.
- På större avfallsanläggningar uppkommer olika typer av vatten, bland annat lakvatten, andra former av industrispillvatten samt förorenat dagvatten, vilka ofta behandlas gemensamt. Redan idag finns omfattande krav enligt miljöbalken och lagen om allmänna vattentjänster, vilket har lett till att många anläggningar har infört förbehandling eller avancerad rening och i vissa fall kopplats bort från avloppsnätet. De föreslagna ändringarna bedöms därför inte innebära några större generella konsekvenser för Avfall Sveriges medlemmar. För enskilda anläggningar kan dock krav på att leda om vatten till recipient innebära betydande kostnader och långa tillståndprocesser.

- Avfall Sverige avstyrker till 15 kap. 1 a § miljöbalken med den utformning som Naturvårdsverket nu har föreslagit. Detta med anledning av tre typer av avloppsvatten som helt utan konsekvensbedömning skulle falla utanför regleringen 15 kapitlet miljöbalken.

1. Generella kommentarer

1.1. Återvinningscentraler

Återvinningscentraler hanterar avfall med olika ursprung på öppna ytor, där nederbörd genererar dagvatten. Detta innebär att vattnet som uppstår är väderberoende, och föroreningsinnehållet är beroende av avfallets innehåll. En del av dagvattnets föroreningar kommer också från de maskiner och fordon som arbetar eller tillfälligt vistas på anläggningen.

Det lagstiftade kravet att ha hand om avfall under kommunalt ansvar gör att det finns begränsad möjlighet att påverka föroreningarnas mängd eller innehåll. Till viss grad kan en del av vattnet som uppstår begränsas genom invallning och andra utsläppshindrande åtgärder.

Hanteringen av vatten från återvinningscentraler varierar beroende på anläggningens storlek och förutsättningar. Dagvatten renas och/eller fördröjs ofta genom exempelvis dammar, oljeavskiljare eller filter innan det leds till dagvattennät, recipient eller infiltreras lokalt. Mindre eller äldre anläggningar kan ha enklare lösningar där dagvattnet tas om hand i marken. Avloppsvatten från personalutrymmen leds ofta till avloppsnätet, men kan i vissa fall hanteras i slutna tankar.

Avfall Sveriges tidigare rapport om dagvatten (2020:02) visar att dagvattnet från avfallsanläggningar och återvinningscentraler har förhöjda halter av suspenderade ämnen och metaller (metaller som bly, zink och koppar i stor utsträckning är partikelbundna), men samtidigt är näringsämnen och TOC generellt låga.

1.2 Större avfallsanläggningar omfattas redan idag av liknande krav

Förslaget i 3 kap 19 § Förslag till förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse att villkora överledning till allmänna VA-anläggningar gäller *icke-hushållspillvatten*. Icke-hushållspillvatten är ett nytt begrepp med ett förslag på ny definition i 9 kap. 2 b § miljöbalken. Det är oklart vilka vatten från avfallsanläggningar som omfattas av definitionen såsom den är utformad i förslaget, något som Avfall Sverige kommenterar på annan plats i detta remissvar. I detta avsnitt utgår vi dock från att lakvatten från deponier och vissa andra vatten från avfallsanläggningar kommer att omfattas av bestämmelsen i 3 kap 19 §.

På större avfallsanläggningar med deponi uppkommer vatten från olika typer av aktiviteter. Vilka aktiviteter som finns varierar mellan anläggningar. Vatten som enligt Avfall Sveriges bedömning sannolikt kan komma att omfattas av definitionen av icke-hushållspillvatten utgörs av lakvatten (vatten som är eller varit i kontakt med avfallet i deponin), kondensvatten, spolvatten, släckvatten, vatten från fordonstvättar och liknande. På

avfallsanläggningar uppstår normalt också förorenat dagvatten till följd av avfallshanteringen och dagvatten utgör ofta majoriteten av det förorenade vattnet som samlas in på en avfallsanläggning. Om dagvatten kommer att omfattas av definitionen av industrispillvatten är än mer otydligt.

På avfallsanläggningen sker normalt behandling av förorenat vatten eller förbehandling inför att vattnet leds för vidare behandling i till exempel ett kommunalt avloppsreningsverk. Ofta är det mest effektivt att behandla olika vatten, inklusive dagvatten och lakvatten, med liknande tekniker och det är mycket vanligt att avfallsanläggningarna är utformade så att lakvatten, förorenat dagvatten och andra typer av vatten blandas och behandlas i samma anläggning. De allra flesta avfallsanläggningar som idag leder sitt vatten till kommunala avloppsreningsverk har någon form av förbehandling. Denna kan variera från sedimentationsdammar till omfattande rening med till exempel kemisk fällning och adsorptionsfilter.

Redan idag finns långtgående krav på vatten från avfallsanläggningar som släpps till det kommunala spillvattennätet i lagen om allmänna vattentjänster och i miljöbalken vilket också framgår i avsnitt 5.13 i förslaget till författningsändringar. Även VA-huvudmannen har idag möjlighet att ställa krav vilket också skett i flera fall, bland annat till följd av Revaq. Det förekommer också att det ställs krav på lokal rening i avfallsanläggningars miljötillstånd. Detta har lett till att många avfallsanläggningar de senaste decennierna har kopplats bort, eller kommer att kopplas bort, från kommunala avloppsreningsverk och i stället leder sitt vatten direkt till en ytvattenrecipient efter lokal rening. Det förekommer också att lokal rening har installerats på avfallsanläggningar för att vattnet ska kunna fortsätta ledas till det kommunala avloppsreningsverket utan skada.

Om en avfallsanläggning som har sitt lakvatten kopplat till ett reningsverk får krav på att koppla bort vattnet och i stället leda detta till en ytvattenrecipient så kan det innebära en omfattande och kostsam process i mångmiljonklassen. Det kan krävas ett nytt miljötillstånd vilket i sig kan ta flera år och innebära stora kostnader. Det krävs även att en ny recipient identifieras och sannolikt att en ny behandlingsanläggning för vattnet installeras. Även nya ledningar kan behövas och i vissa fall kan dessa behöva bli väldigt långa, upp till flera kilometer. Alla dessa åtgärder kräver omfattande utredningar. Det är inte säkert att alla anläggningar har förutsättningar, till exempel ytor, för att installera en effektiv rening till rimliga kostnader.

Även tillkommande krav på rening för att vattnet fortfarande ska kunna vara kopplat till reningsverket kan kräva tillståndsändring, nya behandlingsanläggningar och tillhörande utredningar.

Avfallsanläggningar med deponi har inte möjlighet att upphöra med att släppa ut lakvatten eftersom det bildas även till följd av tidigare deponering. Det kan även vara fråga nedlagda deponier som ligger utanför aktiva avfallsanläggningar som leder sitt lakvatten till spillvattennät. Vidare har kommunerna vilket vi påpekar ovan ett ansvar för att ta hand om det kommunala avfallet och kan inte upphöra med den verksamheten. Därför måste dessa kostnader rimligen bäras av avfallsproducenten, exempelvis genom mottagningsavgift.

Sammantaget bedöms de föreslagna författningsändringarna inte innebära en omfattande förändring för de flesta avfallsanläggningar eftersom myndigheter och VA-huvudmän redan har verktyg för att ställa krav på det vatten som släpps till den kommunala VA-

anläggningen och i många fall har utnyttjat denna möjlighet. Om de nya bestämmelserna leder till att ytterligare avfallsanläggningar behöver hitta alternativa recipienter för sitt vatten så kan detta dock leda till stora kostnader i de enskilda fallen, kostnader som i slutändan drabbar avfallsproducenterna.

2. Specifika kommentarer

2.1. Definitionen av icke-hushållspillvatten är oklar

9 kap. 2 b § miljöbalken: Det finns två uppenbara tolkningsproblem i förslaget till den nya definitionen.

För det första är det en orimlig uppdelning av dagvatten som ska omfattas av definitionen. Såsom Avfall Sverige tolkar förslaget så undantas allt dagvatten från tätbebyggelse från definitionen av icke-hushållspillvatten, medan allt dagvatten utanför tätbebyggelse skulle kunna ingå i definitionen beroende på hur begreppet "lokaler" ska tolkas. Avfall Sverige har svårt att se varför det är skillnad på om en verksamhet ligger inom eller utanför ett tätbebyggt område, istället för att titta på verksamhetens karaktär.

För det andra så finns oklarheter i begreppet "lokaler", då det är otydligt om definitionen syftar på fysisk plats eller en byggnad. Om definitionen syftar på byggnad så riskerar verksamheter som borde omfattas att exkluderas från definitionen. Exempelvis omfattas då varken återvinningscentraler som inte har byggnader, eller lakvatten från deponier. Avfall Sverige föreslår därför att man återgår till begreppet "områden" som används i industrispillvattendefinitionen i 2 § NFS 2016:6.

2.2 Förslaget till 15 kap. 1 a §

Naturvårdsverket lämnar följande förslag till en 15 kap. 1 a § miljöbalken:

Detta kapitel och föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel ska inte tillämpas på avloppsvatten, om inte annat följer av bestämmelserna i kapitlet i övrigt.

Naturvårdsverket hänvisar i sin motivering till den föreslagna 15 kap. 1 a § miljöbalken till att i enlighet med artikel 2.2 a i avfallsdirektivet 2008/98/EG om avfall ska avloppsvatten undantas från tillämpningsområdet av 15 kap. miljöbalken om inte annat följer av bestämmelserna i kapitlet i övrigt.

Lydelsen av artikel 2.2 a i avfallsdirektivet är dock följande:

Följande ska undantas från detta direktivs tillämpningsområde i den utsträckning de omfattas av annan gemenskapslagstiftning: a) Avloppsvatten (...).

Genom Naturvårdsverkets förslag till utformning av föreslagna 15 kap. 1 a § miljöbalken förbises flöden av avloppsvatten som inte regleras genom skrivningen och som sannolikt utan avsikt lämnas utanför avfallsregleringen. Det handlar om:

-Industriavloppsvatten (processavloppsvatten och förorenat dagvatten) som genereras i verksamheter och inte leds till allmänna avloppsnätet. Detta avloppsvatten klassificeras

ofta som avfall, ibland som farligt avfall. Det ska omhändertas i enlighet med avfallsregleringen;

-Avloppsvatten från mottagningsanordningar i hamnar (se 3 kap. 5 § förordningen [1980:789] om åtgärder mot förorening från fartyg);

-Avloppsfraktioner från avloppsanläggningar som är dimensionerade för mer än 25 personekvivalenter, vilka inte innefattas i det kommunala avfallsansvaret enligt 15 kap. miljöbalken (se 15 kap. 20 § miljöbalken och efter den 1 juli 2026 15 kap. 12 § miljöbalken) och inte utgör eller leds till allmänna avloppsanläggningar.

Förslaget till 15 kap. 1 a § miljöbalken verkar inte vara konsekvensbedömt med hänsyn till ovanstående. Bestämmelsen behöver få en annan utformning med hänvisning till Avfall Sveriges synpunkter här. Avfall Sverige avstyrker därför bestämmelsen med den utformning som Naturvårdsverket nu har föreslagit.

3.2 Förslaget till förordning 2027:000 3 kap. 19 §

Paragrafen nämner ordet "skadar" i punkt 1.b. Här menar Avfall Sverige att detta måste definieras tydligare. Var går gränsen för normalt slitage på ledningsnätet, som man kan förvänta sig en verksamhets vatten ger upphov till, och vad är direkt skadligt?

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare för avfallsbehandlingsanläggningar Hanna Modin, hanna.modin@avfallsverige.se, vår rådgivare för återvinningscentraler Camilla Nilsson, camilla.nilsson@avfallsverige.se eller till vår chefsjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, tfn. 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd